Parlör för norsk-svenska termer i resilienshöjande samarbeten

INCREDILAB har utvecklat flera gränsöverskridande verktyg för resilienshöjande samverkan. Den här parlören kan underlätta samarbeten över norsk-svenska gränsen. Den inkluderar ord från övriga INCREDILAB-produkter och baseras på en uppdatering av en parlör från CriseIT och CriseIT 2 (criseit.org). Den bakomliggande visionen för projekten har varit att bidra till säkerheten i Inre Skandinavien. Projekten syftade till att utveckla manuella och digitala verktyg, arbetsmetoder och utbildningskoncept som stöder detta.

Samarbetet spänner över den norsk-svenska gränsen där Innlandet och Värmland gränsar till varandra. Parlören ska fånga ord som samverkande organisationer har nytta av när de diskuterar klimatpåverkan på lokal ledningsnivå. I efterordet ställs parlören i relation till andra gränsöverskridande ansträngningar.

För att lösa ö/ø-dilemmat vid ordsökning i elektronisk fil används parallellskrivningar. För att hitta svenska ”övning” kan norska användare söka på ”øvning”. Likaså kan en svensk söka på ”övelse” om hon vill se översättningen av ”øvelse”. För parallellskrivningarna används bakgrundsfärg varför de ofta inte syns.

Snabbåtkomst

Svenska – Norska
Norska – Svenska
Organisationsbeteckningar Svenska – Norska – Svenska

Svenska ord som kan förekomma i planering och övning av **resiliens, krisberedskap och krishantering**

	Svenska	Norska (bokmål)
A		
	anhörig	pårørende
	anledning	grunn, årsak, foranledning
	avrinningsområde	nedbørfelt
	avse	tenker å, planerer
B		
	bedömning bedømming	vurdering
	befintlig	som (fore)finnes, som er for hånden; gjeldende (”befintligt lagutrymme medger inte att…”)
	beslutsfattande	beslutstaking
	blöt, våt	våt
	brytpunkt	venteplass for hjelpestyrker venteplats
	bråttom	travelt
	bränsle brænsle	brensel; også for drivstoff, se ‘drivmedel’
	by	landsby, grend

C	
chaufför	sjåfør
civil	sivil
Civilförsvarsförbundet	tilsvarer ikke Sivilforsvaret men er en helt ikke-statlig organisasjon som hjelper MCF m.fl.
D	
dagis, daghem (officiellt: förskola)	barnehage
dagordning	saksliste
dagvatten	overvann
damm, fördämning	dam, demning, dike
damm (smuts)	støv
drivmedel	drivstoff; svensker bruker også 'bränsle' (brensel) til at beteckna drivstoff
E	
eldsvåda, brand	brann
elva	elleve (11, uttalas [el:ve])
ersättning ersättning	erstatning
ekonomi	økonomi
enskild, enskilt, enskilda	enkelte
F	
FIP/FIB = Första Insatspersonal/befäl	Første innsatsbil brannvesenet (1-2 mann)
flytta något, flytta sig	bevege/flytte
framledes	i framtida
föreskrift	forskrift (fra myndighetene/etat)
företag företag	bedrift, selskap
företagsformer	selskapsformer
förmåga/-or	evne/evner
förordning	forskrift av regjeringen eller EU
förskola (dagis, daghem) förskola	barnehage
förutsättning	betingelse
G	
garantera, försäkra	sikre, forsikre, love
gemensam	felles
gissa	gjette
grannland	naboland
gränd	smug, trang gate
H	
hur?	hvordan?
I	
inrymning	å få folk til å bli innendørs.; svenska MSB forklarer «Inrymning sker ofta med uppmaning om stängda fönster, dörrar och ventilation.»
K	
karta	kart
klimat	klima

	klimatanpassning (klimat-anpassning)	klimatilpasning (klima-tilpasning)
	komma ihåg	huske
	kommunalråd	ordfører
	krisledningsnämnd (definieras i SFS 2006:544, 2 kap, 2-6§§)	krise(ledelse)nemnd; svensk lov: «I kommuner och landsting ska det finnas en nämnd för att fullgöra uppgifter under extraordinära händelser i fredstid (krisledningsnämnd).»
	körkort	førerkort
L		
	lag	lov
	landsting (nu: regionfullmäktige)	fylkeskommune, fylkestinget
	lasarett, sjukhus	sykehus
	lita på	stole på
	livsmedelskontroll	mattilsyn (mat-tilsyn)
	lägesbild/-uppfattning	situasjonsbilde/situasjonsbevissthet
	läkare	lege
	lämna, leverera	forlate, levere
	lämna kvar *x*	la *x* bli igjen
	län	fylke
	länsstyrelse	statsforvalterens administrasjon
M		
	MAX resursregister	svenske Civilförsvarsförbundets database over personer for FRG = Frivilliga ResursGrupper. Dette tilsvarer imidlertid ikke norske FORF
	meddelande	melding
	mjuk	myk, bløt
	MSB = Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	motsvarar DSB i Norge, d.v.s. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
	måla	maling
	mäta	måle
	mått (måttband)	måle (målebånd, måleband)
N		
	nackdel	ulempe
	nämnd (verb; substantiv)	nevnt (v); råd, styre (s)
	när	når
	nöje	glede (ikke «nøye»)
O		
	obehörig	uvedkommende
	olycksplats	ulykkesstedet
	olämplig, olämpligt	upassende
	orsak	årsak, grunn
	ort	sted
P		
	personnummer	svensk fødselsnummer / d-nummer: 10 siffer (eller 12 med århundeprefiks) (ÅÅ)ååmmdd + 3 sifre (eller 2+'T') + 1 kontrollsiffer)

plats	plass
polis	politi
prestera	yte
R	
Rakel (RAdioKom. för Effektiv Ledning)	svenske Nødnett; vil bli erstattet av Rakel G2 og SWEN 2028-2030 (info)
region	region er i Sverige et autonomt område som tidligere ble kalt et «landsting», fylkesting. I samme område er «länsstyrelsen» statlig tillsynsmyndighet
rekommendation	anbefaling
RSA = risk- och sårbarhetsanalys	ROS = risiko- og sårbarhetsanalyse
räddningsledare	i Sverige brannvesendets insatsledare, i Norge politiets fagleder (= polisinsatschef)
räddningstjänst	*"de räddningsinsatser som staten eller kommunen skall svara för vid olyckor eller överhängande fara för olyckor för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljö"* (SFS 2003:778) men brukes også i navn på enkelte organisasjoner, eksempelvis Räddningstjänsten Karlstadsregionen
S	
sakna	mangle
samarbeta	samspill
samhällsstörning	forsyningssvikt
sekretess; sekretessbelagda uppgifter	personvern og annan hemmelighold; hemmelige oppgifter; graderte opplysningar
SFS = Svensk Författningssamling	löpande publikationsserie omfattande alla nya lagar och förordningar; anges med (ÅÅÅÅ:nr)
skillnad	forskjell
skyddsrum	tilfluktsrom
skyfall	kraftig regn, ekstremnedbør, styrtregn
sommarstuga	hytte
SOS-central	alarmsentral for brann, helse og politi
stad	by
stänga	lukke
störtregn	kraftig regn, ekstremnedbør, styrtregn
SWEN (SWedish Emergency Network)	svensk Nødnett-system; erstatter Rakel i 2030
sätt, på vilket sätt?	måte, på hvilken måte?
T	
tillbud (incident)	nesten-ulykke
tillfällig, temporär	midlertidig
tillförordnad	konstituert
tillsvidare	midlertidig
TIB = tjänsteman i beredskap	offiser/tjenestemann på beredskap (visse etater)
tyst	taust, stille

U		
	underhåll	vedlikehold
	ungefär	omtrent
	uppsamlingsplats	oppsamleplass, mottakssenter (eks. EPS)
	utbildning	utdanning
	utmaning	utfordring
	utrymma, utrymning (synonymt med evakuera och evakuering)	evakuere, evakuering (svenske MCF bruker vanligvis termen 'utrymning')
	ovidkommande	utenforliggende
V		
	var?	hvor?
	vecka, veckor	uke, uker
	villkorlig	betinget
	WIS	svenska CIM
	VMA = Viktigt Meddelande till Allmänheten	Nødvarsel: tekstmelding «Viktig melding» til publikum/allmennhet
	vård, vårda	pleie, pleie
	vårdnadshavare	foresatte, forsørger
	Vägverket (överfört 2009 till Trafikverket och Transportstyrelsen)	Vegdirektoratet (innenfor Statens Vegvesen)
	värmebölja	hetebølge, varmebølge
Y		
	yta	overflate; areal
Å		
	åskväder	tordenvær
	återställa	gjenopprette
	åtgång	forbruk
	åtgärd	tiltak
Ä		
	älv, älven	elv, elva
	älvgrupper	«elvegrupper», svensk nettverk for samarbeid langs elver og vassdrag
Ö		
	öppettider	åpningstider
	överenskommelse, avtal	avtale
	översvämning	flom
	övning	øvelse

Tillbake til toppen av den svensk-norske ordlisten

Till startsidan

Svensk	Norsk	Svensk
	110 brann- og redningsvesenet	112 räddningstjänsten, brandkåren
	112 politi og lokale redningssentraler	112 polis
	113 AMK = akuttmedisinsk kommunikasjonssentral	112 akutsjukvård, ambulans
113 13 informationsnummer vid olyckor och kriser	Sveriges nasjonale informasjonsnummer ved alvorlige ulykker og kriser; gir verifisert informasjon direkte fra myndighetene	
114 14 polismyndigheten; för icke-akuta ärende	svensk politiets tfnnummer for ikke-nødsituasjoner; motsvarer 02800	
ARKO	ARKO samarbeid Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Oda, Våler, Åsnes, og Arvika, Eda Sunne, Torsby	elva svenska och norska kommuner ingår. Samarbete för att driva gemensamma projekt, t.ex. gränsöverskridande klimatanpassningsarbete
Campus Totalförsvar	kobler forskning og utdanning fra svenske høyere utdanningsinstitusjoner med de konkrete kompetansebehovene i totalforsvaret	
Civilförsvarsförbundet	tilsvarer ikke Sivilforsvaret men en helt ikke-statlig organisasjon som hjelper MCF m.fl.	
Civilsamhällesrådet	MCF + elleve organisasjoner viktige for kriseberedskap i svensk sivilsamfunnet	
	DSB	Motsv. sv. MCF; se nedan.
	etat	förvaltningsorgan (statligt eller kommunalt)
	FIG = Fredsinnsatsgruppe I Sivilforsvaret	Förstärkningsresurs med tjänstepliktiga
	FORF = Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum	paraplyorganisation för frivilligorganisationer i norsk räddningstjänst. I Sverige har MCF samordningsansvar medan länsstyrelserna kontaktar

		relevanta organisationer vid höjd beredskap (jfr MAX resursregister)
	føring	ledning (men också transport, last)
	HRS = Hovedredningssentralen	se 'Redningstjenesten'
	IKS = interkommunal samvirka	kan t.ex. gälla brannvesen
kommunala ledare	ordfører (leder kommunestyre) rådmann	ordförande kommunstyrelsen högsta admin. chef
krisledningsnämnd (definieras i SFS 2006:544, 2 kap, 2-6§§)	krise(ledelse)nemnd; svensk lov: «I kommuner och landsting ska det finnas en nämnd för att fullgöra uppgifter under extraordinära händelser i fredstid (krisledningsnämnd).»	
	LRS = Lokale redningssentraler	flera lokala myndigheter, men polismästaren leder
MCF = Myndigheten för civilt försvar, från 2026. (2009 MSB = Myndigheten för samhällsskydd och beredskap)	motsvarer DSB i Norge, d.v.s. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.	
Nordiska ministerrådet har utarbetat gemensamma klimatmål	Nordisk ministerråd forbereder felles visjoner for klimamål	
Nordred är ett nordiskt samarbete sedan 1989 inom räddningstjänsterna	Nordred er et nordisk samarbeid innom redningstjenesten; nordred.org vedlikeholds av svenske MCF	Gränsräddningsråd är regionala samarbeten inom huvudavtalet Nordred
	Redningstjenesten, Den Norske Redningstjenesten	betecknar den kollektiva räddningstjänst som utgörs av organisationer i samverkan. Redningstjenesten styrs av HRS, d.v.s. Hovedredningssentralen i Sør- eller Nord-Norge, eller av lokal redningssentral (LRS)
	redningsvesenet: ikke et navn som brukes alene, det er en del av et av navnene på et brannvesen	ett allmänt ord men ingår i en del brandkårers namn: Brann- og redningsvesen
räddningstjänst	*"de räddningsinsatser som staten eller kommunen skall svara för vid olyckor eller överhängande fara för olyckor för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljö"* (SFS 2003:778) men brukes også i navn på	

	enkelte organisasjoner, eksempelvis Räddningstjänsten Karlstadsregionen	
SFS = Svensk Författningssamling	löpande publikationsserie omfattande alla nya lagar och förordningar; anges med (ÅÅÅÅ:nr)	
	Sivilforsvaret	en avdelning inom DSB som utgör en förstärkningsresurs vid större olyckor
SOS-central	alarmsentral for brann, helse og politi	
Vägverket (överfört 2009 till Trafikverket och Transportstyrelsen)	Vegdirektoratet (innenfor Statens Vegvesen)	
älvgrupper	«elvegrupper», svensk nettverk for samarbeid langs elver og vassdrag	

Tillbaka till startsidan

	Norsk (bokmål)	*Svensk*
A		
	adgang	tillträde
	aktpågivenhet = årvåkenhet	vakenhet, vaksamhet
	anbefaling	rekommendation
	anledning	tillfälle, möjlighet (alltså ej 'orsak')
	avtale	avtal, överenskommelse
B		
	barnehage	förskola (dagis, daghem)
	bedrift	företag
	beredskapsplan (defineres i §4 i norsk "Forskrift om kommunal beredskapsplikt", FOR-2011-08-22-894)	jfr svensk lag SFS 2006:544, 2 kap, §1: "plan för hur [kommuner och landsting] skall hantera extraordinära händelser"
	betinget	villkorlig
	bevege/flytte	flytta något/sig
	bløt	mjuk
	brakt (til)	flyttad (till), tagen (till) bragd/bringad (till)
	brann; brannvesenet	brand, eldsvåda; brandkår/räddningstjänst
	brenner	brinner
	by	stad
C		
	CIM; KSE-CIM fra Krisestøtteenheten	motsvarar norska WIS; KSE-CIM
D		
	D-nummer	norskt personnummer för tillfällig arbetskraft
	dambrudd	dammbrott
	dominoeffekter	sidoeffekter, följdverkningar
	drivstoff	drivmedel (bensin, diesel, m.m.)
	DSB = Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	motsvarar MSB i Sverige, d.v.s. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
E		
	ei (nynorsk)	en (på bokmål heter det 'en')
	eks.	ex. = exempel
	ekstremvær	extremväder
	elleve (utt. [el:ve])	elva (talet 11)
	elv	älv
	EPS = evakuert- og pårørendesenter	uppsamlingsplats (inomhus) för evakuerade samt för anhöriga
	EQS = Extended Quality System	Kvalitetssystem som används i Norge
	erfaring	erfarenhet
	erstatning	ersättning
	etat	förvaltningsorgan (statligt eller kommunalt)

evakuering	evakuering, utrymning (MSB använder oftast den senare termen)
evne	förmåga
F	
fagleder (nu innsatsleder)	teknisk chef (polisinsatschef, medicinskt ansvarig, skadeplatschef)
f.eks. = for eksempel	t.ex. = till exempel, exempelvis
felles, fellestrekk	gemensam, gemensamma drag
FIG = Fredsinnsatsgruppe i Sivilforsvaret	förstärkningsresurs med tjänstepliktiga
flom	översvämning (p.g.a. vattendrag som svämmar över)
flydd (1 hardt skadd er flydd til H.)	flugen (1 svårt skadad har flugits till H.)
flytt / flyttet (1 hardt skadd er flyttet til H.)	flyttats (1 svårt skadad har flyttats till H.)
foresatte	vårdnadshavare (till barn, t.ex. förälder)
FORF = Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum	paraplyorganisation för frivilligorganisationer i norsk räddningstjänst. I Sverige har MSB samordningsansvar medan länsstyrelserna kontaktar relevanta organisationer vid höjd beredskap (jfr MAX)
forhold, forholdet	förhållande, förhållandet
forskjell [‘få:-], forskjellen	skillnad, skillnaden
forlate, levere	lämna
formål	syfte, ändamål
forsyningssvikt	försörjningsavbrott, leveransproblem, infrastrukturproblem (samhällsstörning)
forurenset (drikkevann)	förorenat (dricksvatten)
framdeles	fortfarande
fylke (länkar Norges nya fylken; Nye fylker)	län
fylkeskommune (fylkesting)	region (regionfullmäktige), tidigare landsting
fylkesmann, fra 01.01.2021 statsforvaltere	landshövding
fødselsnummer	personnummer (11 siffror: ddmmåå+3 ’individnummer’+2 ’kontrollsiffer’)
førerkort	körkort
føring	ledning (men också transport, last)
G	
gjenopprette	återställa
gjensidig	ömsesidig
gjenstand	föremål, objekt
gradert informasjon (graderte dokumenter)	säkerhetsklassade data. 4 grader: begrenset, konfidensielt, hemmelig, strengt hemmelig
grend, landsby	by (ej stad)
H	
hensiktsmessig	lämplig, ändamålsenlig
hetebølge, varmebølge	värmebölja
hindring	hinder, hindrande; fördämning
huske	komma ihåg
hvor?	var? (ibland ’hur?’: ”Hvor gammel er han?”)

hvordan? på hvilken måte?	hur? hurdan? på vilket sätt?
hvorvidt	huruvida, om, i vilken mån, i vad mån
hytte	(sommar)stuga
hæren	armén
HØP = handlings- og økonomiplaner HÖP	kommunala 4-årsplaner som omförhandlas varje år
I	
ID-nummer	personnummer, se ’fødselsnummer’
ifm = i forbindelse med	www.korrekturavdelingen.no/Forkortelser
imidlertid	emellertid, dock; jfr ‘midlertidig’ = temporär
innbygger/-e	invånare (singular/plural)
Innsatsleder Brann / Helse (lege)	taktiskt (jfr Medisinsk Leder Helse = rådgivare inom hälsofacket)
islett	inslag (”med inslag av”)
ivareta	tillvarata
K	
klima	klimat
klimatilpasning (klima-tilpasning)	klimatanpassning (klimat-anpassning)
kommunal beredskapsplikt (”Lov om…” LOV-2010-06-25-45)	(jfr ’beredskapsplan = Forskrift om kommunal beredskapsplikt’ ovan)
kommuneoverlegen	kommunöverläkaren
konstituert	tillförordnad
L	
landsby	by (ej stad)
lege	Läkare
levering; for/på levering	leverans; för senare leverans
lov	lag
lukke	stänga
lyn, lynnedslag	blixt, blixtnedslag
M	
mangle	sakna, fattas
Medisinsk Leder Helse	rådgivare inom hälsofacket (jfr Innsatsleder Helse som är läkare)
melding	meddelande
midlertidig	tillfällig, tillsvidare, temporär
morsom	rolig
mottakssenter	uppsamlingsplats, i Norge oftast ’*EPS* = evakuert- og pårørendesenter’
måle	mäta
måleenhet	måttenhet
måte	sätt (exv. ’på vilket sätt?’)
N	
naboland	grannland
nedbør	nederbörd
nedbørfelt	avrinningsområde
nødnett	norska motsvarigheten till Rakel och SWEN

nødvarsel (nynorsk naudvarsel)	Norska VMA, ges på både norska och engelska; info på https://www.nodvarsel.no/
nøye; nøyere	noga, grundlig, exakt; mer noggrant, grundligare
når	när
O	
omforent	enad, samlad
omtrent	ungefär
Operativ Leder Helse; nu Innsatsleder Helse	se 'Innsatsleder Helse' (taktisk)
oppgave	uppgift, uppdrag
ordfører	leder kommun, mötesordf. i kommunstyrelse
overflate, areal	yta, areal
overvann	dagvatten
P	
pleie	vård, vårda
plass	plats
politi	polis
prosess	process
pårørende	anhörig
pårørendesenter	se *EPS* = evakuert- og pårørendesenter
R	
Redningstjenesten, Den Norske Redningstjenesten	betecknar den kollektiva räddningstjänst som utgörs av organisationer i samverkan. Redningstjenesten styrs av Hovedredningssentralen i Sør-Norge, Hovedredningssentralen i Nord-Norge eller lokal redningssentral
redningsvesenet: ikke et navn som brukes alene; det er en del av et av navnene på et brannvesen	ett allmänt ord men ingår i en del brandkårers namn: Brann- og redningsvesen
ringvirkninger	sidoeffekter, spridningseffekter, kaskadeffekter (jfr "ringar på vattnet")
ROS = risiko- og sårbarhetsanalyse	RSA = risk- och sårbarhetsanalys
rådmann	kommunal tjänsteman, högsta admin. chef
S	
sakliste	dagordning
samspill	samarbete
sannsynlighet	sannolikhet
selskap	företag (se också 'bedrift')
sikre	garantera, försäkra
situasjonsbevissthet	lägesuppfattning (lägesbild)
sivil	civil
Sivilforsvaret	en avdelning inom DSB som utgör en förstärkningsresurs vid större olyckor
sjef (øverste sjef)	chef (högsta chef)
sjåfør	chaufför
skadde	skadade

	smug, trang gate	gränd, trång gata
	statsforvaltere (tidligere kalt fylkesmann)	landshövding
	sted	ort, plats, ställe
	stille	tyst, lugnt
	strømbrudd, strømutfall strømbrudd strømutfall	Strömavbrott
	stole på	lita på
	støv støv	damm
	svikt (i strømforsyningen)	svikt, avbrott (i strömförsörjningen)
	sykehus	sjukhus, lasarett
T		
	taus	tyst
	tekstmelding	textmeddelande, ofta SMS-meddelande
	tenker å	avser
	tiden: for tiden	för tillfället
	tilbud, tilbyr	erbjudande, erbjuda
	tilfluktsrom	skyddsrum
	tilsvarer	motsvarar
	tiltak	åtgärd, åtgärder
	tiltakskort	rollspecifik beskrivning av uppdrag
	travelt	bråttom
	trekke; trekke med seg; trekkspilleffekter	dra; ta med sig; följdverkningar (kaskadeffekter)
	trening	träning
	trinn	omgång
	true	hota
	tru	tro (lita på)
	trussel	hot
	trusselnivå	hotbild
	tåke	dimma; jfr sv. ’tjocka’ = tät dimma (till sjöss)
U		
	utdanning	utbildning
	utfordring	utmaning
	uke, uker	vecka, veckor
	ukentlige	veckovisa, veckoliga
	ukjente	okända
	ulempe	nackdel
	UMS = Unified Messaging System (varslingstjenester)	SMS-varsling, kan användas för inkallelse av krisledning men också till allmänheten
	unnta, unntatt	undantar, undantaget
	utfoldelse	utvecklande
	utføre utføre	utföra, verkställa, utforma
	uvedkommende	obehörig
V		
	valg	val
	Varsling 24 (befolkningsvarsling)	system för meddelande till allmänheten

	varslingslister	larmlistor
	vassdrag	vattendrag
	vedlikehold	underhåll
	vedta, vedtak	besluta, beslut
	Vegdirektoratet (innenfor Statens Vegvesen)	”Vägverket” (Trafikverket; Transportstyrelsen)
	vurdering	bedömning bedømming
Y		
	yte	prestera, tillhandahålla
Æ	(’æ’ används inte så ofta i norsk skrift)	
Ø		
	økonomi	ekonomi
	økt økt	ökad; men också omgång, runda, session (mange bruker økt om et tidsrom på en halv arbeidsdag: perioden før eller etter lunsj)
	økt aktsomhet	höjd vaksamhet/beredskap
	øvelse øvelse	övning
Å		
	åpningstider	öppettider
	årvåkenhet = aktpågivenhet	vakenhet, vaksamhet

Tillbaka till början av den norsk-svenska ordlistan

Projektet, som har finansierats av Interreg Sverige-Norge, ska främja klimatanpassning och beredskap för klimatrelaterade gränsöverskridande kriser. Projektets aktiviteter ska bidra till att öka och förbättra samverkan mellan kommuner, företag och andra organisationer inom gränsregionen Värmland-Innlandet. Genom en behovsanalys och genom att utveckla och testa både analoga och digitala spel, har INCREDILAB skapat och spridit verktyg kring klimatanpassning och beredskap – resultat som är användbara idag såväl som i framtiden.

Parlören härstammar från tidigare Interregprojekt, CriseIT 1 och CriseIT 2, med kristermer för att underlätta gränsöverskridande krisledningsövningar. Parlören har använts i bilaterala workshops med mera, och under 2022 kom också introduktionsmaterial på en interaktiv webbsida (https://criseit-parlorintro.hotell.kau.se/). Denna fungerar fortfarande. Den uppdaterade parlören från 2026 har lagt till termer motiverade av ökad frekvens av klimatrelaterade samhällsstörningar.

Baserat på den nya parlören har också en liten kortlek (kortstokk, dekk) med 32 kort framställts för lättsam introduktion vid samarbeten över gränsen. De flesta kort är översättningar med ett ord på ena sidan och motsvarande ord på det andra språket på den andra sidan. Några kort innehåller ”falska vänner” på ena sidan, och förklaringar till de båda orden på den andra sidan. Kortleken går att använda parvis eller med fler deltagare på valfritt sätt, t.ex. genomgång av korten, ett efter ett, ömsom med en fråga till den svenska parten och ömsom med en fråga till deltagare från Norge; eller två kortlekar kan användas där ena kortlekens kort lägges med svenska orden upp, och den andra kortlekens kort läggs med norska orden upp, och därefter kan MEMO spelas där deltagarna turas om att finna par av ord med samma betydelse.

Parlören och kortleken är inte fokuserade på experterna inom räddningsverksamhet utan vänder sig till en bredare krets av personer som kan behöva samverka över gränsen vid krisledning eller åtminstone i krisledningsövningar.

Vokabulär har insamlats under behovsinventeringen med behovsägarna inom INCREDILAB- och CriseIT-projekteten och från projektpartner. Därtill finns ord från Gränsräddningsrådets Checklistor (2020), ARKO (2026), samt från externa källor som olika system för krisledning, kommunikation, och krisövning, och skrifter från MSB (nuvarande MCF) och DSB. Och ordlista tillsänt från Västra Militärregionens samarbetskoordinator för Norge.

Exakt var gränsen ska gå mellan vardagliga ord och termer relaterade till resiliens och krishantering är förstås inte självklart. En mängd mer speciella termer har inte inkluderats. Exempel från medicinskt och norskt håll skulle kunna vara AMIS – Akuttmedisinsk informasjonssystem, AMK – Akuttmedisinsk kommunikasjonssentral, HF – Helseforetak, Kommunal legevakt, Kripos, ANS – Luftambulansetjenesten, NLA – Norsk Luftambulanse, Paramedic, Primærhelsetjenesten, och RHF – Regionala helseforetak. Krisledningar kan förstås behöva kontakta sådana, men då är det troligen några av de samverkande parterna som har detta som sin speciella kompetens. För de speciella kompetenserna kan övningar byggas upp för att överbrygga begreppsbarriärer mellan länderna. Då ingår förtrogenhet med termer och deras begreppsinnehåll som en del av övningens mål.

Noteras bör också att de olika benämningarna på roller internt inom länderna kan utgöra en barriär för samverkan och i samverkansövningar (t.ex. på svenskt håll säkerhetssamordnare, beredskapssamordnare, med flera beteckningar på samma funktion).

Om användning av parlören

Förkortningar: Ibland kan det vara en uttydning av en förkortning man söker snarare än en motsvarighet i det andra språket för begreppsinnehållet. Därför listar denna parlör både förkortning och fullständig benämning på samma rad och i samma kolumn, medan samma rad i översättningskolumnen anger en förklaring eller motsvarighet inom det andra språket/landet.

För att söka på det andra språkets ord måste en användare ha tillgång till tangenter för ö/ø och ä/æ vilket försvårar användning av en enkel fil snarare än ett system, men här har ö/ø-dilemmat lösts genom parallellskrivningar: man kan söka på ”øvning” respektive ”övelse”.

Förbättringsförslag skickas till john_soren.pettersson@kau.se

En interaktiv introduksjon til parløren er gitt på
https://criseit-parlorintro.hotell.kau.se/
Der får du svenske ord å forklare eller oversette ved hjelp av parløren.

En interaktiv introduktion till parlören finns på
https://criseit-parlorintro.hotell.kau.se/
Där får du norska ord att förklara eller översätta med hjälp av parlören.

CriseIT – Tre projekt och ett nätverk

- FoU-projekt delfinansierade av EU/Interreg Sverige-Norgeprogrammet
- Ett gränsöverskridande nätverk för praktiker och akademiker
- **CriseIT** (2016-2018)
- **CriseIT 2** (2019-2021)
- **Incredilab** (2024-2026)

